

ระเบียบข้าราชการพลเรือนพ.ศ.2551 เพื่อให้หน่วยงานทางราชการใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา
ลงโทษทางวินัยข้าราชการ ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสม ยุติธรรม และมาตรฐานเดียวกัน

4.1 ปัญหาพฤติการณ์การลักษณะใด เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติวินัย ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

เนื่องจากเจ้าพนักงานเรือนจำที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในเรือนจำหรือทัณฑสถานหรือ
สถานกักขังจะต้องยึดถือและปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย 2 ฉบับ เป็นสำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 และพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482
ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ เนื่องจากงานราชทัณฑ์เป็นงานที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากลักษณะงาน
ของหน่วยงานอื่นๆ ทั่วไป โดยเจตนารมณ์ของกฎหมาย³ ให้ใช้บังคับแก่แบบแผน ความประพฤติ
ของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังหรือกิจการภายในเรือนจำหรือ
ทัณฑสถานตลอดคดียี่สิบสี่ชั่วโมง

โดยผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการ ทัณฑสถาน หรือผู้อำนวยการ สถานกักขัง
ถือเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลเจ้าพนักงานเรือนจำฯ เมื่อมีการกล่าวหา
หรือมีกรณีสงสัยว่าเจ้าพนักงานเรือนจำกระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมีอำนาจบังคับบัญชาสามารถ
สั่งการใดๆ ได้ เมื่อเห็นว่าถูกต้องหรือเหมาะสม มีอำนาจลงโทษทางวินัยผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นไปตาม
หลักทฤษฎีการบังคับบัญชา ที่มีอำนาจบังคับบัญชาเหนือตัวบุคคล แต่ไม่มีอำนาจในการลงโทษวินัย
ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนพ.ศ.2551 เนื่องจากกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้
โดยเป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง ในการที่ให้ฝ่ายปกครอง
ใช้อำนาจได้เท่าที่กฎหมายกำหนดไว้ ฝ่ายปกครองจะกระทำการใดๆ ได้ เมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้
เท่านั้น หากกฎหมายมิได้ให้อำนาจไว้ ย่อมไม่มีอำนาจ เป็นไปตามหลักไม่มีกฎหมายไม่มีอำนาจ
ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมีอำนาจในการลงโทษเจ้าพนักงานเรือนจำ ในสถานโทษขัง เพิ่มเวรยาม
หรือกักบริเวณ ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 เท่านั้น

จากปัญหาที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นได้พิจารณาพฤติการณ์ปรับบทความผิด ตามมาตรา 7
มาตรา 8 และส่วนใหญ่จะปรับบทความผิด ตามมาตรา 7 วรรคท้าย ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการ
พุทธศักราช 2482 เนื่องจากกฎหมายเขียนไว้ในลักษณะเปิดกว้าง ไม่ชัดเจน โดยมีได้นำข้อกำหนดวินัย
ในหมวดที่ 6 วินัยและ การรักษาวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

³ กรมราชทัณฑ์. (2548). *คู่มือการดำเนินการทางวินัย กรณีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบ
วินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482*. นนทบุรี : กองการเจ้าหน้าที่. หน้า 19.

มาปรับบทกับพฤติการณ์การกระทำความผิด เมื่อพิจารณามีคำสั่งลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการ พุทธศักราช 2482 ก็จะบังคับโทษทันที ตามหนังสือสั่งการของกรมราชทัณฑ์⁴ และต้องรายงานอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา 57⁵ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ประกอบมาตรา 11⁶ แห่งพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการ พุทธศักราช 2482 โดยความเห็นของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ถือเป็นที่สุด เมื่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับความเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น เนื่องจากพฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 แต่ไม่สามารถลงโทษได้เพราะไม่สามารถเทียบเคียงความหนักเบาของระดับโทษ ของกฎหมาย 2 ฉบับ ได้ ขัดกับกฎหมายซึ่งเป็นการลงโทษสองครั้ง สำหรับการกระทำผิดครั้งเดียว โดยเป็นไปตามหลักกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ที่ว่าหลักการกระทำเดียวไม่อาจถูกลงโทษสองครั้ง ถือเป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลซึ่งเคยถูกลงโทษจากการกระทำเดียวกันนั้นมาแล้ว ตามที่สำนักงาน ก.พ. ได้เคยตอบข้อหา หากอธิบดีกรมราชทัณฑ์เห็นว่าพฤติการณ์การกระทำผิดยังไม่เหมาะสมกับระดับโทษก็เพียงเพิ่มโทษ ตามที่พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการ พุทธศักราช 2482 ให้อำนาจไว้เท่านั้น แล้วรายงานให้อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม⁷ เพื่อพิจารณาว่า

⁴ กรมราชทัณฑ์. (2544). *บังคับการลงโทษข้าราชการ*. เอกสารเลขที่ มท. 0902/ว 38.

⁵ มาตรา 57 การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 53 มาตรา 55 มาตรา 56 มาตรา 63 มาตรา 64 มาตรา 65 และมาตรา 66 ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้ เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

๑๓๑

๑๓๑

(10) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ชำนาญการ ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ชำนาญงาน และอาวุโส ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชา หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

๑๓๑

๑๓๑

⁶ มาตรา 11 การลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนสถานไล่ออก หรือปลดนั้น ถ้าผู้กระทำผิดเป็นข้าราชการชั้นจัตวา หรือเทียบเท่าชั้นจัตวา ให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์มีอำนาจไล่ออกหรือปลดออกได้ ส่วนการลงโทษสถานอื่นๆ ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปตามลำดับจนถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์ คำสั่งของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ให้เป็นที่สุด

⁷ มาตรา 103 เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการ โดยเฉพาะ หรือสั่งยุติเรื่อง หรืองดโทษแล้ว ให้อ.ก.พ.กระทรวง ซึ่งผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่ เพื่อพิจารณา เว้นแต่ เป็นกรณีดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการต่างกระทรวงกัน หรือกรณีดำเนินการทางวินัยตามมติ อ.ก.พ.กระทรวง ตามมาตรา 97 วรรคสอง ให้อ.ก.พ. ทั้งนี้ตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีที่ อ.ก.พ.กระทรวงหรือ ก.พ. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม หากมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่ง หรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ อ.ก.พ.กระทรวง หรือ ก.พ. มีมติ

ระดับโทษกับพฤติการณ์ทำผิดนั้นเหมาะสมหรือไม่ เมื่ออ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรมมีมติเป็นอย่างไร
อธิบดีกรมราชทัณฑ์ต้องปฏิบัติตาม มติอ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม ทั้งนี้ ความเห็นของผู้บังคับบัญชา
ระดับต้น และความเห็นของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง
ซึ่งจำต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการกระทำการปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นสำคัญ

จากบังคับการใช้กฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ทำให้เกิดการลักลั่นในการพิจารณาโทษ
เจ้าพนักงานเรือนจำ เนื่องจากในพฤติการณ์เดียวกัน มีการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง กฎหมาย
ทั้ง 2 ฉบับ และบางกรณีลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้เขียนได้นำแนวทางลงโทษของสำนักงาน ก.พ.
มาเปรียบเทียบกับ เพื่อให้เห็นถึงปัญหาการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่ไม่เหมาะสมและ
สอดคล้องกับความผิดโดยขอยกตัวอย่าง พฤติการณ์การกระทำผิด ตามมาตรา 7 และมาตรา 8
ให้เห็นพอสังเขป ดังนี้

1. กรณีความผิด ฐานไม่ปิดบังความผิดของเจ้าพนักงานเรือนจำ หรือผู้ต้องขัง หรือผู้ต้อง
กักกัน หรือเด็กในสถานฝึกและอบรม (มาตรา 7 วรรคสอง)

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

(ยังไม่มี)

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

1) นาย ว. เจ้าหน้าที่พนักงานเรือนจำ ทราบว่า นาย ถ. ได้ทำร้ายร่างกาย ผู้ต้องขัง
แต่ไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษภาคทัณฑ์⁸

2) นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 5 ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัย
เพื่อช่วยเหลือผู้บังคับบัญชา เรื่องการเบิกค่าเช่าบ้านอันเป็นที่จ คัดเงินเดือนร้อยละ 5 เป็นเวลา 3 เดือน⁹

2. กรณีความผิดฐานไม่เสพสุราหรือยาเสพติดในที่ทำการ ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการ
หรือในเวลาใกล้ชิดก่อนเข้าในที่ทำการ หรือก่อนปฏิบัติหน้าที่ราชการ (มาตรา 7 วรรคสาม)

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

1) นาย จ. เจ้าหน้าที่พนักงานเรือนจำ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2558 ได้ดื่มสุราก่อน
เข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม มีกำหนด 5 วัน¹⁰

๑๓๑

๑๓๑

⁸ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 776/2563 วันที่ 29 พฤษภาคม 2563.

⁹ สำนักงาน ก.พ. (2547). *แนวทางการลงโทษข้าราชการพลเรือน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 เรียบเรียงจากกรณีการลงโทษ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545*. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารกลาง สำนักงาน ก.พ. หน้า 297-298.

¹⁰ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 70/2556 วันที่ 16 มกราคม 2556.

2) นาย ป. เจ้าหน้าที่พนักงานเรือนจำ คัมสุราในเวลาใกล้ชิดก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ ทำให้สภาพร่างกายไม่พร้อมปฏิบัติหน้าที่ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม มีกำหนด 5 วัน¹¹

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

1) เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 1 คัมสุราจนมีอาการมีนเมาและก่อนเหตุร้ายกาจแก่ข้าราชการที่พักอาศัยใกล้เคียง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ตัดเงินเดือน 5% เป็นเวลา 1 เดือน¹²

2) นาย จ. เจ้าหน้าที่พนักงานเรือนจำ ถูกเจ้าหน้าที่เรือนจำตรวจสอบสภาวะผลการตรวจพบสารเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน อธิบดีกรมราชทัณฑ์มีคำสั่งไล่ออกจากราชการ¹³

3) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน 4 คัมสุราจนมีนเมาและส่งเสียงดังรบกวนผู้เข้าสัมมนา ลดเงินเดือน 1 ขั้น¹⁴

สำหรับการลงโทษข้าราชการคัมสุรา ได้มีมติคณะรัฐมนตรีได้วางแนวทางการลงโทษ ว่าสำหรับข้าราชการผู้ใดเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ เมาสุราเสียราชการ และเมาสุราในที่ชุมชนจนเกิดเรื่องเสียหาย หรือเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ อาจถูกลงโทษถึงปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ¹⁵

คำว่า “ยาเสพติด” มีความหมายตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดซึ่งได้กำหนดประเภทและชนิดไว้¹⁶ ซึ่งถือว่ายาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมาย โดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้เคยมีคำสั่งให้ นาย ณ. เจ้าพนักงานเรือนจำออกจากราชการ เพราะมีคุณสมบัติต้องห้ามเป็นข้าราชการพลเรือน เนื่องจากตรวจสอบพบว่าเคยมีประวัติกระทำผิดข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 5 (กัญชา) ศาลพิพากษา

ให้รอกการลงโทษ 2 ปี¹⁷ ทั้งนี้ ปัจจุบันถือว่า สุราและยาเสพติดให้โทษ เป็นสิ่งของต้องห้าม เจ้าพนักงานเรือนจำผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งของดังกล่าวจะต้องถูกลงโทษทางวินัยและถูกดำเนินคดีอาญา

¹¹ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1364/2559 วันที่ 10 ตุลาคม 2559.

¹² สำนักงาน ก.พ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2. หน้า 299.

¹³ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ ขธ 119/2562 วันที่ 25 มกราคม 2562.

¹⁴ หนังสือสำนักงาน ก.พ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2. หน้า 300.

¹⁵ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2546). *การยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การปราบปรามข้าราชการเล่นการพนัน สลากกินรวบ และการปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการลงโทษข้าราชการเล่นการพนันและเสพสุรา*. เอกสารที่ นร.0505/ว 123.

¹⁶ กรมราชทัณฑ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 3. หน้า 23.

¹⁷ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1847/2559 วันที่ 26 ธันวาคม 2559.

ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560¹⁸ และกรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลไม่ให้ข้าราชการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกกรณี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาล หากเข้าไปเกี่ยวข้องเสี่ยงเองย่อมส่งผลเสียหายต่อภาพพจน์และชื่อเสียงของกรมราชทัณฑ์ จึงให้เรือนจำ ทัณฑสถานและสถานกักขังตรวจสอบสารเสพติดในปัสสาวะของเจ้าหน้าที่ในสังกัด จะสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนและดำเนินการทางวินัยสถานหนัก¹⁹

3. กรณีความผิดฐานไม่ใช้กิริยาจาหาบายคายแก่ผู้อยู่ในบังคับบัญชาและผู้อยู่ในความควบคุม ซึ่งหมายถึง ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ต้องขัง²⁰ (มาตรา 7 วรรคสี่)

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

นาย น. เจ้าพนักงานเรือนจำ ประพฤติตนไม่เหมาะสมลงโทษผู้ต้องขังโดยไม่มีเหตุอันสมควรและใช้กิริยาไม่สุภาพแก่เจ้าพนักงานด้วยกัน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เพิ่มเวรยาม 10 วัน²¹

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน 2551

นิติกร 8 ได้ดำไว้เจ้าหน้าที่บริหาร 6 ด้วยถ้อยคำหาบายคายตัดเงินเดือน 5% เป็นเวลา 2 เดือน

4. กรณีความผิดฐานไม่รักษาความเคารพระหว่างผู้ใหญ่และผู้น้อยโดยเคร่งครัด ซึ่งการเคารพแสดงถึงความสามัคคีซึ่งกันและกัน เมื่อแต่งเครื่องแบบข้าราชการ ให้ทำการเคารพต่อผู้แต่งเครื่องแบบราชการที่มีตำแหน่งสูงกว่า ส่วนวิธีการทำความเคารพให้ปฏิบัติตามข้อบังคับการแสดงความเคารพของทหาร²² (มาตรา 7 วรรคห้า)

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

(ยังไม่มี)

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

¹⁸ มาตรา 72 ผู้ใดกระทำด้วยประการใดให้เข้ามาหรือให้ออกไปจากเรือนจำหรือครอบครองหรือใช้ในเรือนจำ หรือรับจากหรือส่งมอบแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งสิ่งของต้องห้ามดังนี้ไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑๓๑

๑๓๑

(1) ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ และสารระเหย รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในการเสพ

(2) สุราหรือของมีนเมาอย่างอื่น

๑๓๑

๑๓๑

¹⁹ กรมราชทัณฑ์. (2561). *การดำเนินการ กรณีตรวจพบสารเสพติดในปัสสาวะของเจ้าหน้าที่*. เอกสารที่ ขธ 0702.2/6550.

²⁰ กรมราชทัณฑ์. *อ้างอิงเชิงบรรณที่ 3*. หน้า 24.

²¹ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 569/2561 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2561.

²² กรมราชทัณฑ์. *อ้างอิงเชิงบรรณที่ 3*. หน้า 25.

(ยังไม่มี)

5. แต่งเครื่องแบบที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัดและให้สะอาดเรียบร้อยคือ ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ต้องแต่งเครื่องแบบให้ถูกต้องตามที่กำหนด และคำนึงถึงความสะอาดเรียบร้อยของเครื่องแบบด้วย²³ (มาตรา 7 วรรคหก)

ก. ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

นางสาว ส. เจ้าพนักงานเรือนจำ ขณะปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์กลางวันประจำป้อมรักษาการณ์ ไม่แต่งเครื่องแบบให้ถูกต้อง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม 10 วัน²⁴

นาย ป. เจ้าพนักงานเรือนจำ แต่งเครื่องแบบไม่ถูกต้องตามระเบียบ เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำเดินตรวจความเรียบร้อยภายในแดนผู้สูงอายุ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม 1 วัน²⁵

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

(ยังไม่มี)

6. กรณีความผิดฐานไม่สอบสวนและลงโทษหรือรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปโดยไม่ชักช้า เมื่อเจ้าพนักงานหรือผู้ต้องขังหรือผู้ต้องกักกัน หรือเด็กในสถานฝึกและอบรมกระทำผิดหรือจะกระทำผิดแล้วแต่กรณี ซึ่งความผิดลักษณะดังกล่าวแตกต่างจากวรรคสอง ที่ต้องไม่ปิดบังเมื่อพนักงานเรือนจำหรือผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย โดยรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ นอกจากไม่ปิดบังแล้ว ยังต้องสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริง แล้วพิจารณา ลงโทษตามอำนาจหน้าที่²⁶ (มาตรา 7 วรรคเจ็ด)

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

(ยังไม่มี)

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

(ยังไม่มี)

7. กรณีความผิดฐานไม่ปฏิบัติงานหน้าที่ให้เคร่งครัดตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับและระเบียบแบบแผนของเรือนจำ ทัณฑนิคม นิคมฝึกวิชาชีพ ทัณฑสถานอื่นที่ตั้งตามกฎหมายหรือสถานฝึกและอบรมแล้วแต่กรณี การปฏิบัติงานข้าราชการกรมราชทัณฑ์ต้องศึกษากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ตลอดจนคำสั่ง หนังสือสั่งการ และระเบียบของเรือนจำหรือทัณฑสถาน ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่จะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้²⁷ มาตรา 7 วรรคท้าย เป็นปัญหามาก เนื่องจากกฎหมายเขียนความหมายไว้

²³ กรมราชทัณฑ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 3. หน้า 25.

²⁴ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 167/2560 วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2560.

²⁵ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 171/2561 วันที่ 31 มกราคม 2561.

²⁶ กรมราชทัณฑ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 3. หน้า 26.

²⁷ กรมราชทัณฑ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 3. หน้า 26.

เปิดกว้าง ครอบจักรวาล ซึ่งหากว่าพฤติการณ์การกระทำผิดของเจ้าพนักงานเรือนจำ ทัณฑสถาน หรือสถานกักขัง ไม่เข้าข้อกฎหมายใดหรือไม่ชัดเจนในเรื่องใด ทางผู้บังคับบัญชาาระดับต้น หรืออธิบดีกรมราชทัณฑ์ ก็จะปรับบทพฤติการณ์การกระทำผิดเข้ามาตรา 7วรรคท้าย เป็นส่วนใหญ่ โดยจะขอยกตัวอย่าง 4 กรณี ดังนี้

- 1) กรณีผู้ต้องขังหลบหนีจากการควบคุม
- 2) กรณีปล่อยผู้ต้องขังผิดพลาด
- 3) กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ
- 4) กรณีไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ ปฏิบัติหน้าที่เวรยามล่าช้า และหลับเวรยามรักษาการณ์

(1) กรณี ผู้ต้องขังหลบหนีไปจากการควบคุม ทั้งภายในเรือนจำ/โรงพยาบาล/กึ่งนอก (ทำงานสาธารณะ เช่น ลอกท่อระบายน้ำ)

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

1.1 นาย พ. บกพร่องต่อหน้าที่เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังหลบหนีไปกับรถบรรทุกขณะมาเก็บขยะภายในเรือนจำ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ลงโทษเพิ่มเวรยาม 10 วัน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เพิ่มโทษเพิ่มเวรยาม อีก 10 วัน (รวม 20 วัน)²⁸

1.2 นาย ศ. และนาย ท. บกพร่องต่อหน้าที่เป็นเหตุให้ผู้ต้องขัง หลบหนีไปจากการควบคุมที่โรงพยาบาล ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นลงโทษ เพิ่มเวรยาม 15 วัน²⁹ (ต่อมาอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษไล่ออกจากราชการ)³⁰

1.3 นาย ส. บกพร่องต่อหน้าที่ขณะควบคุมผู้ต้องขังออกทำงานภายนอก โดยให้เลี้ยวสุกร ได้หลบหนีไป ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นลงโทษเพิ่มเวร 10 วัน และอธิบดีกรมราชทัณฑ์ เพิ่มโทษเพิ่มเวรยาม อีก 5 วัน³¹ (รวม 15 วัน)

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

1.1 นาย บ. บกพร่องต่อหน้าที่เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังทำการตัดฝ้ายเปดาน และหลบหนี อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษลดเงินเดือน ในอัตราร้อยละ 4³²

²⁸ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 657/2559 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2559.

²⁹ คำสั่งเรือนจำกลางเขามิน ที่ 49/2558 วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2558.

³⁰ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ 238/2560 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2560.

³¹ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 82/2560 วันที่ 19 กรกฎาคม 2556.

³² คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1683/2559 วันที่ 25 พฤศจิกายน 2559.

1.2 นาย ส. บกพร่องต่อหน้าที่เป็นเหตุให้ผู้ต้องขังหลบหนีขณะควบคุมตัวหลบหนีไปจากการควบคุมที่โรงพยาบาล อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษตัดเงินเดือนร้อยละ 4 เป็นเวลา 3 เดือน³³

1.3 หลบหนีกองนอก (ยังไม่มีการลงโทษ ตามพระราชบัญญัตินี้)

สำหรับในกรณีเกิดเหตุผู้ต้องขังหลบหนีไปจากการควบคุม กรมราชทัณฑ์เคยมีหนังสือโดยแจ้งแนวทาง เรื่องผู้ต้องขังหลบหนีให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น เพียงแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วรวบรวมพยานหลักฐานในเบื้องต้น เสร็จแล้วรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์พิจารณาโดยไม่ต้องลงโทษผู้เกี่ยวข้อง (ตั้งแต่ปี 2540) เพื่อป้องกันปัญหาการลงโทษที่ไม่เหมาะสมเป็นธรรมเนียม ในมาตรฐานเดียวกัน³⁴ แต่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติตามหนังสือสั่ง โดยได้พิจารณาและลงโทษเจ้าพนักงานเรือนจำมาโดยตลอด

ทั้งนี้ เมื่อตรวจสอบหน่วยงานราชการที่มีลักษณะงานที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับกรมราชทัณฑ์ ได้แก่ กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการ บำบัด ดูแล แก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดโดยจะควบคุมเด็กและเยาวชนไว้ในสถานที่ควบคุม โดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนบกพร่องต่อหน้าที่เป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนหลบหนีจากสถานควบคุม จะลงโทษตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 เช่น กรณี ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการบกพร่องต่อหน้าที่เป็นเหตุให้เยาวชนที่เป็นคู่คดีหลบหนีไปจากการควบคุม ลงโทษลดเงินเดือน ร้อยละ 4³⁵ (กรมราชทัณฑ์จะควบคุมบุคคลอื่นทั้งหมดนอกจากเด็กและเยาวชน)

(2) กรณีปล่อยผู้ต้องขังผิดพลาด

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

นาย บ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ได้บกพร่องต่อหน้าที่ ไม่ตรวจสอบหมายปล่อยให้ละเอียดรอบคอบ เป็นเหตุให้ปล่อยผู้ต้องขังผิดพลาด แต่สามารถจับตัวกลับคืนมาได้ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษเพิ่มเวรยาม 5 วัน³⁶

³³ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1628/2559 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2559.

³⁴ กรมราชทัณฑ์. (2540). *การดำเนินการทางวินัยข้าราชการ*. เอกสารเลขที่ มท.0902/ ว 92.

³⁵ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กองบริหารทรัพยากรบุคคล. (2553). *มาตรฐานการลงโทษทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*. หน้า 3.

³⁶ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 91/2561 วันที่ 29 มกราคม 2561.

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

นาย ว. เจ้าพนักงานเรือนจำ ได้בקพร่องต่อหน้าที่ ไม่ตรวจสอบหมายปล่อย ให้ละเอียครอบคอบ เป็นเหตุให้ปล่อย ผู้ต้องขัง ผิดพลาด แต่สามารถจับตัวกลับคืนมาได้ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษภาคทัณฑ์³⁷

(3) กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

3.1 นาย จ. เจ้าพนักงานเรือนจำ วันที่ 17, 26 – 27 พฤศจิกายน 2558 และวันที่ 17 – 18 ธันวาคม 2558 ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม 15 วัน³⁸

3.2 นาย ว. เจ้าพนักงานเรือนจำ วันที่ 16 มกราคม 2560 ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม 3 วัน³⁹

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

3.1 นาย ส. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ 6 วัน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษ ตัดเงินเดือน ในอัตราร้อยละ 2 เป็นเวลาสองเดือน⁴⁰

3.2 นาย อ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ 9 วัน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษ ลงโทษตัดเงินเดือน ในอัตราร้อยละ 2 เป็นเวลาสองเดือน⁴¹

3.3 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ 10 วัน ลงโทษตัดเงินเดือน 5% เป็นเวลา 1 เดือน⁴²

3.4 พยาบาลเทคนิคชำนาญงาน ละทิ้งหน้าที่ราชการ วันที่ 2 – 10 มิถุนายน 2558 และระหว่างวันที่ 11 - 23 พฤศจิกายน 2558 ลงโทษตัดเงินเดือน ในอัตราร้อยละ 4 เป็นเวลา 2 เดือน

(4) กรณี ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ ปฏิบัติหน้าที่เวรยามล่าช้าและ หลับเวรยามรักษาการณ์

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

4.1 นาย ภ. เจ้าพนักงานเรือนจำ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2560 ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ป้อมสันกำแพง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม 3 วัน⁴³

³⁷ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 611/2563 วันที่ 28 เมษายน 2563.

³⁸ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 13/2561 วันที่ 4 มกราคม 2561.

³⁹ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 43/2561 วันที่ 15 มกราคม 2561.

⁴⁰ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1118/2561 วันที่ 21 มิถุนายน 2561.

⁴¹ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1701/2561 วันที่ 25 กันยายน 2561.

⁴² สำนักงาน ก.พ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2. หน้า 19.

4.2 นาย ศ. เจ้าพนักงานเรือนจำ วันที่ 30 มกราคม 2558 19 กุมภาพันธ์ 2558
ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ ป้อม 8 อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม 6 วัน

4.3 นาย ช. เจ้าพนักงานเรือนจำ วันที่ 6, 14 และ 15 กรกฎาคม 2562 ปฏิบัติ
หน้าที่เวรยามรักษาการณ์กลางคืน ตั้งแต่เวลา 16.30 – 08.30 น. ของวันถัดไป แต่มาปฏิบัติหน้าที่
หลังเวลา 16.30น. อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ล่าช้า อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษ
เพิ่มเวรยาม 7 วัน⁴³

4.3 นาย ฉ. เจ้าพนักงานเรือนจำ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2562 ปฏิบัติหน้าที่
เวรยามรักษาการณ์กลางคืนล่าช้า อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม 2 วัน⁴⁴

4.5 นาย ก. เจ้าพนักงานเรือนจำ วันที่ 14 ธันวาคม 2557 ได้รับมอบหมาย
ให้ปฏิบัติหน้าที่เวรตรวจค้นกลางคืน เวลาประมาณ 11.30 น. ขณะที่ผู้บัญชาการเรือนจำเข้าตรวจความ
เรียบร้อย ปรากฏว่านั่งหลับในห้องควบคุม อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยาม 7 วัน⁴⁵

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

(ไม่มี)

8.กรณีความผิด ฐานไม่รับทรัพย์สินจากญาติมิตรของผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักกัน
หรือเด็กในสถานฝึกและอบรม ไว้ให้บุคคลดังกล่าว ฐานไม่เป็นที่ติดต่อทางตรงหรือทางอ้อมระหว่าง
ผู้ต้องขังผู้ต้องกักกัน หรือเด็กในสถานฝึกและอบรม ฐานไม่รับหรือสัญญาว่าจะรับทรัพย์สินหรือ
ประโยชน์ใดจากผู้ต้องขังผู้ต้องกักกัน หรือเด็กในสถานฝึกและอบรม หรือญาติของบุคคลดังกล่าว
กับญาติของบุคคลดังกล่าว (มาตรา 8 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่)

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

นางสาว ส. เจ้าพนักงานเรือนจำ เป็นสื่อติดต่อระหว่างญาติมิตรกับผู้ต้องขัง
ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ลงโทษเพิ่มเวรยาม 7 วัน⁴⁶

นาย น. เจ้าพนักงานเรือนจำ เป็นสื่อติดต่อระหว่างญาติมิตรกับผู้ต้องขัง
ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ลงโทษเพิ่มเวรยาม 10 วัน⁴⁷

⁴³ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1876/2560 วันที่ 29 ธันวาคม 2560.

⁴⁴ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1448/2562 วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562.

⁴⁵ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1481/2562 วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562.

⁴⁶ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 302/2558 วันที่ 20 มีนาคม 2558.

⁴⁷ คำสั่งทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก ที่ 427/2559 วันที่ 2 พฤศจิกายน 2559.

⁴⁸ คำสั่งเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร 1247/2559 วันที่ 22 กันยายน 2559.

นาย บ. เจ้าพนักงานเรือนจำ วันที่ 15 กันยายน 2562 รับฝากเอกสารที่ญาติผู้ต้องขังเขียนถึงญาติ ไปส่งให้ญาติผู้ต้องขัง 2 ฉบับ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษเพิ่มเวรยาม 3 วัน⁴⁹

นาย พ และนาย จ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ได้เป็นสื่อติดต่อระหว่างผู้ต้องขังกับญาติผู้ต้องขัง เพื่อให้มาเยี่ยมผู้ต้องขัง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษเพิ่มเวรยามคนละ 5 วัน⁵⁰

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

นาย ด. เจ้าพนักงานเรือนจำ ช่วงประมาณเดือนเมษายน 2559 ได้เรียกรับเงินจากผู้ต้องขัง และญาติผู้ต้องขัง จำนวน 30,000 บาท เพื่อแลกกับการไม่ต้องขึ้นไปควบคุมแดน 4 อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษไล่ออกจากราชการ⁵¹

นางสาว อ. เจ้าพนักงานเรือนจำ คิดต่อนัดหมายให้ญาติผู้ต้องขังโทรศัพท์เข้ามาพูดคุยในเรือนจำ และเป็นสื่อกลางในการติดต่อทนายความให้ผู้ต้องขัง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงโทษไล่ออกจากราชการ⁵²

นาย ป. เจ้าพนักงานเรือนจำ ได้เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ต้องขังจำนวนหลายราย อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษไล่ออกจากราชการ⁵³

9. กรณีความผิดฐานไม่กล่าวเท็จ ข่มขู่ หรือทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักกัน หรือเด็กในสถานฝึกและอบรม (มาตรา 8 วรรคห้า)

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

(ไม่มี)

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

(ไม่มี)

10. กรณีความผิด ต้องแสดงความเมตตากรุณาแก่ผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักกัน หรือเด็กในสถานฝึกและอบรม (มาตรา 8 วรรคหก)

ก. พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

นาย ส. เจ้าพนักงานเรือนจำ ใช้ไม้ตะบองตีผู้ต้องขังโดยไม่มีอำนาจ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษเพิ่มเวรยามมีกำหนด 10 วัน⁵⁴

⁴⁹ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 89/2563 วันที่ 17 มกราคม 2563.

⁵⁰ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 563/2561 วันที่ 26 มีนาคม 2561.

⁵¹ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1594/2562 วันที่ 26 ธันวาคม 2562.

⁵² คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1612/2562 วันที่ 27 ธันวาคม 2562.

⁵³ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1550/2562 วันที่ 13 ธันวาคม 2562.

⁵⁴ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 42/2561 วันที่ 15 มกราคม 2561.

นาย ก. เจ้าพนักงานเรือนจำ ใช้ไม้ตะบองตีบริเวณหลังผู้ต้องขังโดยไม่มีอำนาจ และใช้เท้าเตะที่ชายโครงผู้ต้องขัง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษเพิ่มเวรยามมีกำหนด 5 วัน⁵⁵

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

นาย พ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ใช้เท้าเตะบริเวณใบหน้าผู้ต้องขังผู้ต้องขัง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษตัดเงินเดือน ในอัตราร้อยละ 2 เป็นเวลา 1 เดือน⁵⁶

นาย พ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ใช้ไม้ตะบองทำร้ายร่างกายผู้ต้องขัง ได้รับอันตรายสาหัส อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษตัดเงินเดือน ในอัตราร้อยละ 4 เป็นเวลา 2 เดือน⁵⁷

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพระดับชำนาญการ ลงโทษเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการควบคุม โดยใช้ไม้ตีบริเวณก้นซึ่งเป็นการลงโทษโดยไม่มีอำนาจ ลงโทษตัดเงินเดือน ในอัตราร้อยละ 4 เป็นเวลา 2 เดือน⁵⁸

13. กรณีความผิด ต้องประพฤติดันเป็นตัวอย่างอันดีงานแก่ผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักกัน หรือเด็กในสถานฝึกและอบรม (มาตรา 8 วรรคท้าย)

ก. ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

(ไม่มี)

ข. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

(ไม่มี)

สำหรับเจ้าพนักงานเรือนจำ ที่ถูกลงโทษทางวินัย จะมีผลกระทบกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนหากถูกลงโทษตัดเงินเดือน ลดเงินเดือน หรือกรณีขาดราชการโดยไม่มีเหตุอันควร จะไม่ได้พิจารณาเลื่อนเงินเดือนในรอบปีที่ถูกลงโทษ ตาม กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือน พ.ศ.2552 ข้อ 8⁵⁹ ซึ่งหาก

⁵⁵ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 592/2561 วันที่ 27 มีนาคม 2561.

⁵⁶ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 1493/2561 วันที่ 22 สิงหาคม 2561.

⁵⁷ คำสั่งกรมราชทัณฑ์ ที่ 623/2561 วันที่ 3 เมษายน 2561.

⁵⁸ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 35. หน้า 10.

⁵⁹ ข้อ 8 ข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนในแต่ละครั้งต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑๓๑

๑๓๑

(2) ในครั้งปีที่แล้วมา ต้องไม่ถูกลงโทษทางวินัยที่หนักกว่าโทษภาคทัณฑ์ หรือไม่ถูกศาลพิพากษาในคดีอาญาให้ลงโทษในความผิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือความผิดที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ซึ่งมีใช้ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

๑๓๑

๑๓๑

(4) ในครั้งปีที่แล้วมาต้องไม่ขาดราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร

๑๓๑

๑๓๑

เปรียบเทียบกับเจ้าพนักงานเรือนจำด้วยกันที่ถูกลงโทษทางวินัยในพฤติการณ์การกระทำผิด ในลักษณะเดียวกัน เช่น พฤติการณ์ทำร้ายร่างกายผู้ต้องขังเหมือนกัน แต่เรือนจำแห่งหนึ่งลงโทษเพิ่มเวรยาม 5 วัน ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 เจ้าหน้าที่ยังกล่าวไว้ข้างต้น เพียงแต่ถูกลงโทษเพิ่มเวรยามนอกเหนือจากต้องปฏิบัติหน้าที่เฝ้ารักษาการณ์ปกติ อีก 5 วัน โดยได้พิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน แต่กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำอีกแห่งหนึ่งถูกลงโทษตัดเงินเดือนร้อยละ 4 เป็นเวลาสองเดือน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน 2551 เจ้าพนักงานเรือนจำรายดังกล่าว จะถูกตัดเงินเดือนร้อยละ 4 เป็นเวลาสองเดือน และไม่ได้พิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนในรอบปีนั้นด้วย ซึ่งถือเป็นการลงโทษที่ไม่ถูกต้อง เป็นธรรมในมาตรฐานเดียวกัน และไม่สอดคล้องกับแนวทางการลงโทษของสำนักงาน ก.พ.

ทั้งนี้ หลังจากสำนักงาน ก.พ. ได้ตอบข้อหารือกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2562 กระทรวงยุติธรรม ได้แจ้งมติ อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม โดยมีข้อสังเกตให้กรมราชทัณฑ์ ดำเนินการให้ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ดังนี้

(1) มติ อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ 9/2562 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2562 กรณีของ นาย ข. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ จำนวน 5 วัน และอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ลงโทษเพิ่มเวรยาม 15 วัน โดยอ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม พิจารณาเห็นว่า แนวทางลงโทษของ อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม ในเรื่องใกล้เคียงกัน ได้ลงโทษ นาย ข. เจ้าพนักงานเรือนจำ กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ 4 วัน ได้ลงโทษตัดเงินเดือนร้อยละ 5 เป็นเวลาสามเดือน และตามแนวทางการลงโทษของสำนักงาน ก.พ. กรณีเจ้าหน้าที่ปกครอง 3 ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ 5 วัน ได้ส่งภาคทัณฑ์ จึงไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการทางวินัยของกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากพฤติการณ์ของ นาย ข. เจ้าพนักงานเรือนจำ มิใช่การกระทำผิดวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ที่จะดำเนินการทางวินัย ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 แต่เป็นการกระทำผิดวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 สมควรดำเนินการและลงโทษตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 แต่ไม่สามารถลงโทษได้ ตามที่สำนักงาน ก.พ. ได้ตอบข้อหารือ⁶⁰

(2) มติ อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ 2/2563 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563 กรณีของ นาย อ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ 6 วัน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ลงโทษเพิ่มเวรยาม 10 วัน และอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ได้มีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน นาย อ. ในอัตรา

⁶⁰ มติ อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ 9/2562 วันที่ 3 ตุลาคม 2562.

ร้อยละ 2 เป็นเวลาสองเดือน อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นการลงโทษซ้ำ ในความผิดเดียวกัน ถือว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย เห็นควรให้กรมราชทัณฑ์ดำเนินการให้ถูกต้อง และสำหรับกรณีพฤติการณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับเรื่องเวรรักษาการณ์ ดังนี้⁶¹

- 1) นาย ล. เจ้าพนักงานเรือนจำ ออกพักเวรและไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่
- 2) นาย ป. เจ้าพนักงานเรือนจำ มาปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ล่าช้า
- 3) นาย ส. เจ้าพนักงานเรือนจำ มาปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์กลางคืนล่าช้า
- 4) นาย ป. เจ้าพนักงานเรือนจำ มาปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์กลางวันล่าช้า
- 5) นาย จ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ประตู 1-2
- 6) นาย ช. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ประตู 1-2
- 7) นาย พ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ละทิ้งหน้าที่เวรรักษาการณ์กลางคืน

ภายในเรือนจำ

- 8) นาย ส. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์กลางคืน

ภายในเรือนจำ

- 9) นาย ศ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์กลางวัน

ภายในเรือนจำ

- 10) นาย ค. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรควบคุม ผู้ต้องขังป่วยโรงพยาบาลภายนอกเรือนจำ

- 11) นาย พ. และนาง จ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่เวรควบคุม ผู้ต้องขังป่วยออกรักษาโรงพยาบาลตลอดเวลา

- 12) นาย ศ. เจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ กลางวัน เรือนจำชั่วคราวเขาไม้แก้ว

ทั้งข้อ 1 – 12 อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นชอบกับการ ลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

(3) อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ 3/2563 เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2563 อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม มีมติ ดังนี้

3.1กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ ประเภทต่างๆ จำนวน 81 เรื่อง อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรมพิจารณา รับทราบ ตามที่กรมราชทัณฑ์ พิจารณาลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

⁶¹ มติ อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ 2/2563 วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563.

3.2 กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ จำนวน 24 เรื่อง
 3.3 กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำ บกพร่องในการควบคุมผู้ต้องขัง จำนวน 7 เรื่อง
 3.4 กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำ บกพร่องในตรวจค้นบุคคลหรือสิ่งของ
 จำนวน 2 เรื่อง

จำนวน 2 เรื่อง

3.5 กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของเรือนจำ

3.6 กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำ ประพฤติตนไม่เหมาะสม จำนวน 2 เรื่อง

3.7 กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำ นำสิ่งของเข้าเรือนจำ 1 เรื่อง

3.8 กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำ ทำร้ายผู้ต้องขัง 4 เรื่อง

3.9 กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำ ปลปล่อยผู้ต้องขังผิดพลาด 6 เรื่อง

โดยพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามข้อ 3.2 – 3.9 เป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 มิใช่เป็นการกระทำผิดตามกฎหมายเฉพาะของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 จึงไม่เห็นพ้องด้วย แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงโทษได้ตามหนังสือตอบข้อหารือสำนักงาน ก.พ. ทั้งนี้ จึงได้มีมติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ดังนี้

- 1) กรณีนำสิ่งของต้องห้ามหรือสิ่งของที่มีได้อนุญาตเข้าไปในเรือนจำ
- 2) กรณีการทำร้ายผู้ต้องขัง
- 3) กรณีปล่อยตัวผู้ต้องขังผิดพลาด
- 4) กรณีบกพร่องในการควบคุมผู้ต้องขัง
- 5) กรณีเป็นสื่อติดต่อระหว่างผู้ต้องขังกับญาติมิตร

ให้กรมราชทัณฑ์พิจารณาดำเนินการทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ทุกกรณี ห้ามพิจารณาดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการ⁶²

จากปัญหาที่เกิดขึ้น สาเหตุสำคัญเกิดจากการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ทำให้เกิดการลักลั่นในการบังคับใช้กฎหมายทั้ง 2 ฉบับ สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

- 1) เนื่องจาก พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 มาตรา 13ให้อำนาจดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่สามารถนำกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ มาพิจารณา พฤติการณ์

⁶² อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ 3/2563 วันที่ 19 พฤษภาคม 2563.

ปรับฐานความผิดกับระดับโทษได้ ทำให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเลือกพิจารณาลงโทษตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

2) เมื่อพฤติการณ์การกระทำความผิดของเจ้าพนักงานเรือนจำ เข้าตามบทบัญญัติมาตรา 7 และมาตรา 8 ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นก็จะพิจารณาและมีคำสั่งลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 เนื่องจากกฎหมายบัญญัติลักษณะความผิดไว้ชัดเจน

3) แม้พฤติการณ์การกระทำความผิดของเจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่เข้าลักษณะความผิดตามบทบัญญัติมาตรา 7 และมาตรา 8 แต่เนื่องจากมาตรา 7 วรรคท้าย ระบุไว้ไม่ชัดเจน ลักษณะเปิดกว้าง ทำให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นส่วนใหญ่ ปรับบทความผิดตามมาตรา 7 วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 ดังที่ได้ยกตัวอย่างข้างต้น เนื่องจากอาจมองว่ามีความสะดวก รวดเร็ว และลักษณะความผิดมีเพียง 2 มาตรา ทำให้เข้าใจได้ง่ายกว่า ข้อกำหนดวินัย หมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 และส่วนหนึ่งที่พิจารณาโทษ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 เช่น กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ (เพิ่มเวรยาม 3 วัน) เพื่อเป็นการช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำที่ถูกกล่าวหา เนื่องจากมีความสนิทสนม คู่กันเคยกัน หรือทำงานรับใช้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นโดยตรง เมื่อรายงานให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์พิจารณา ก็ไม่สามารถลงโทษ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ตามหนังสือตอบข้อหารือ สำนักงาน ก.พ. แต่หากความผิดในลักษณะเดียวกัน เจ้าพนักงานเรือนจำรายดังกล่าว มีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน หรือไม่ใส่ใจรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น จะพิจารณาปรับฐานความผิด ตามมาตรา 82(5) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 แล้วรายงานให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์พิจารณา โดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์ก็จะพิจารณาและลงโทษ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ซึ่งหากถูกลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือน ก็ทำให้เกิดผลกระทบเกี่ยวกับเรื่องเงินเดือนได้

ทั้งนี้ แม้กฎหมายจะให้อำนาจผู้บังคับบัญชาชั้นต้นสามารถใช้ดุลพินิจทางปกครองพิจารณาพฤติการณ์การกระทำความผิดเจ้าพนักงานเรือนจำ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 ได้ แต่ก็ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการกระทำการปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยต้องพิจารณาวินิจฉัยประเมินข้อเท็จจริง พฤติการณ์การกระทำที่ประกอบขึ้นเป็นความผิดในแต่ละเรื่อง แต่ละกรณีสมควรต้องดำเนินการทางวินัยหรือไม่ ตัดสินใจเลือกโทษอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะลงโทษแก่การกระทำความผิดในลักษณะนั้น อำนาจดุลพินิจกับอำนาจการลงโทษอยู่ควบคู่กันเสมอ แต่มิได้หมายความว่า จะสามารถใช้อำนาจได้ตามอำเภอใจ จะต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย

ตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย และต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบของศาลปกครองด้วย⁶³ ที่สำคัญผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัยจะเลือกโทษทางวินัยผู้กระทำความผิดอย่างไร ให้ใช้ดุลพินิจในการเลือกโทษทางวินัย ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความผิดที่ข้าราชการได้กระทำด้วยเสมอ ตามหลักความเสมอภาค หลักการได้สัดส่วนระหว่างโทษทางวินัยและความผิดทางวินัย และต้องคำนึงถึงระดับโทษที่ส่วนราชการอื่นลงโทษด้วย โดยต้องพิจารณาตามแนวทางการลงโทษของสำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคล และสอดคล้องกับแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด⁶⁴

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น เป็นไปด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม ในมาตรฐานเดียวกัน จึงเห็นควรระบุพฤติการณ์การกระทำผิดให้ชัดเจนว่าความผิดลักษณะใดเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 จากมติ อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรมที่ผ่านมา พฤติการณ์การกระทำผิดของเจ้าพนักงานเรือนจำเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ประเภทต่างๆ ทาง อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม มีมติเห็นชอบรับทราบมาโดยตลอด สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 ที่ให้ใช้บังคับแก่แบบแผน ความประพฤติของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังหรือกิจการภายในเรือนจำหรือทัณฑสถาน จึงเห็นควรระบุ เกี่ยวกับพฤติการณ์การทำความผิด ของเจ้าพนักงานเรือนจำให้ชัดเจนเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์เรือนจำ หรือทัณฑสถาน หรือควบคุมผู้ต้องขังที่ออกรักษาอาการป่วยโรงพยาบาลภายนอกเท่านั้น ได้แก่

- 1) ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ (ไม่ใช่ขาดราชการ)
 - 2) มาปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ล่าช้า
 - 3) หลับเวรรักษาการณ์ขณะปฏิบัติหน้าที่
 - 4) ละทิ้งหน้าที่เวรรักษาการณ์
 - 5) ไม่รายงานการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ์ เมื่อผู้บังคับบัญชาเข้าตรวจ
 - 6) ปฏิบัติหน้าที่แทนเวรรักษาการณ์ โดยไม่ได้ทำหนังสือแทนเวรรักษาการณ์ตามระเบียบ
- จึงจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 ทำให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นสามารถ บังคับใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม ในมาตรฐานเดียวกับ

⁶³ พัฒน์พงษ์ อมรวัฒน์. (2559). *หลักกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน. หน้า 68 – 69.

⁶⁴ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. 142/2559.

4.2 ปัญหาพฤติการณ์ลักษณะใด เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551

สำหรับพฤติการณ์การกระทำผิดของเจ้าพนักงานเรือนจำในกรณีอื่นๆ ที่ไม่ใช่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์เรือนจำ หรือทัณฑสถาน หรือเวรควบคุมผู้ต้องขังที่ออกรักษาอาการป่วยโรงพยาบาลภายนอกเรือนจำมีพฤติการณ์ลักษณะใดบ้าง ได้แก่ ข้อกำหนดวินัยในหมวดที่ 6 เรื่องวินัยและการรักษาวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ซึ่งระบุไว้โดยชัดเจน และตามมาติ อ.ก.พ.กระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ 3/2563 วันที่ 19 พฤษภาคม 2563 ทั้ง 5 กรณี ได้แก่ กรณีนำสิ่งของต้องห้ามหรือสิ่งของที่มีได้อนุญาตเข้าไปในเรือนจำ ทำร้ายผู้ต้องขัง ปล่อยตัวผู้ต้องขังผิดพลาด บกพร่องในการควบคุมผู้ต้องขัง เป็นสื่อติดต่อระหว่างผู้ต้องขังกับญาติมิตร รวมทั้งกรณีละทิ้ง หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำได้ทำผิดวินัยบ่อยครั้ง และกรณีอื่นๆ ตามแนวทางลงโทษของสำนักงาน ก.พ. กล่าวให้เข้าใจโดยง่ายคือ พฤติการณ์อื่นทั้งหมดทุกกรณีที่ไม่ใช่กรณีเกี่ยวกับกระทำผิดเกี่ยวกับเวรยามรักษาการณ์นั้น ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น สืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วเพียงรายงานผลการสืบสวนให้กรมราชทัณฑ์พิจารณา โดยไม่ต้องมีคำสั่งลงโทษ เพื่อให้การพิจารณาโทษทางวินัยของกรมราชทัณฑ์เป็นไปด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม ในมาตรฐานเดียวกันตามคำพิพากษาศาลของศาลปกครองสูงสุด

4.3 ปัญหาการอุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482

เนื่องจากการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 ไม่ได้ระบุไว้ในกฎหมาย และคำสั่งลงโทษดังกล่าว ถือเป็นคำสั่งทางปกครองเนื่องจากไปกระทบสิทธิของเจ้าพนักงานเรือนจำที่ถูกลงโทษ จึงต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นกฎหมายกลางเพื่อเป็นหลักประกันในการตรวจสอบการดำเนินการออกคำสั่ง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องและยุติธรรม ซึ่งผู้มีอำนาจลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 ได้แก่ ผู้บัญชาการเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานกักขัง และอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ปัจจุบันการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 เจ้าพนักงานเรือนจำที่ถูกลงโทษจะต้องอุทธรณ์ไม่ว่าจะยื่นอุทธรณ์ต่อผู้บัญชาการเรือนจำ หรืออธิบดีกรมราชทัณฑ์ต้องยื่นอุทธรณ์ภายใน 15 วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. 2539 แต่หากเจ้าพนักงานเรือนจำอุทธรณ์โทษ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 จะต้องยื่นอุทธรณ์ ภายใน 30 วัน ต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม เนื่องจากกฎหมายระบุไว้ชัดเจน เช่นเดียวกับข้าราชการตำรวจหากอุทธรณ์โทษทางวินัยจะต้องยื่นอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 105 ประกอบ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 ข้อ 3 ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้อง และเป็นธรรม จึงเห็นควรระบุระยะเวลาการอุทธรณ์ให้ชัดเจนในพระราชบัญญัติ วินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์

ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 บังคับใช้มาเป็นระยะเวลาเนิ่นนาน ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยไม่ได้มีการปรับปรุง แก้ไข บทบัญญัติของกฎหมาย ทำให้ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ.2551 และแนวทางลงโทษของสำนักงาน ก.พ. จึงเห็นควรปรับปรุง แก้ไข หรือเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ วินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482 ในประเด็นที่กล่าวมาแล้ว เพื่อความถูกต้อง เป็นธรรมกับเจ้าพนักงานเรือนจำ ทัณฑสถาน หรือสถานกักขังทุกแห่ง และเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ในฐานะข้าราชการพลเรือน โดยดำเนินการให้เป็นไปขึ้นตอนและกระบวนการ ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 ประกอบมาตรา 258 (ค) ด้านกฎหมาย⁶⁵

⁶⁵มาตรา 77 รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมาย ที่หมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้า เพื่อไม่ให้เป็นการก่อกวนประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้ โดยสะดวกและสามารถ เข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

๑๗๑

๑๗๑

มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

๑๗๑

๑๗๑

ค. ด้านกฎหมาย

(1) มีกลไกให้มีการดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการ ตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการ โดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตแลประพฤติมิชอบ

๑๗๑

๑๗๑